

Milica Majeriková-Molitoris

NEDECA

2021

NEDECA
© PhDr. Milica Majeriková-Molitoris, PhD.
© Goringa

Recenzenti:
prof. zw. dr. hab. Jozef Čongva
doc. Pavol Matula, PhD

Vydavateľ / Wydawca:

www.goringa.sk
e-mail: goringa@gmail.com

Tlač/Druk:

TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE
SPOŁOK SŁOVÁKOV V POESKU

Spolok Slovákov v Poľsku
Towarzystwo Słowaków w Polsce
ul. św. Filipa 7, 31-150 Kraków
tel. 12 634-11-27, 12 632-66-04, 12 633-09-41
fax 12 632-20-80
e-mail: zg@tsp.org.pl
www.tsp.org.pl

Náklad / Nakład: 200

ISBN: 978-80-89601-11-0

2021

Obsah

Na začiatku bola...	7
Založenie obce	9
Neuskutočnená transakcia	19
Zemepáni v stredovekej Nedezi	25
S krížom i kalichom	45
Slobodní baróni Horvátovci z Plavča	71
Dvory a chatrč	87
Slovutní Joangliovci	113
Osvietenské storočia	127
Slovenské národné obrodzenie	159
Đediči Salamonovci	199
Svetová kataklizma	227
Đejinné rázcestie	245
Nové panstvo	267
Nedeza pri Slovensku	301
Nedečania na bojiskách	337
Nádej a sklamanie	349
Nedeza v súčasnosti	371
Literatúra a prameň	463

Na začiatku bola...

...krajina pod Snežnými horami pokrytá lesmi a popretkávaná riekami, z ktorých jednu pred viac ako sedemsto rokmi nazvali *Nyzythz*. Možno práve preto, že územie Zamaguria bolo v tom čase, keď prichádzali prví osadníci ešte trvalo neosídlené (*nicht sitzen*). Rovnaký názov dostala aj obec, ktorú na brehoch spomínanej riečky začali budovať, o čom svedčí zachovaný odpis dokumentu z roku 1320. Tak sa začala písať, doslova i obrazne, nepretržitá sedemstoročná história dnešných obcí Nedeca a Nedeca-Zámok.

V priebehu týchto siedmich storočí sa tu krížili križovatky najrôznejších dejinných ciest a Nedečania sa stávali nielen ich svedkami, ale často aj aktívnymi účastníkmi. Prežívali vzostupy a pády, pričom v istých obdobiach zohrávali významnú úlohu v uhorských, slovenských i poľských dejinách. A nielen...

Nedeckí zemepáni patrili poväčšine k elite, ktorá mala vplyv aj na chod stredoeurópskych dejín. Vďaka nim sa na Zamagurie dostávali nové myšlienky i postupy, čo však paradoxne pre miestnych obyvateľov nie vždy znamenalo lepší život. Tisíce statočných Nedečanov však denno-denne bojovalo o svoje prežitie i prežitie vlastných rodín a niť života sa tak vinula cez takmer tri desiatky generácií až do dnešných čias. Viacerí nedeckí rodáci sa pritom posunuli ešte ďalej, využijúc svoje schopnosti, talent, možnosti a často i nemalú odvalu, sa zaslúžili o rozvoj miestnej komunity, ale aj širšie ponímanej ľudskej spoločnosti šírením vzdelanosti, krásy, poznania či ľudskosti, čím kresovali náš svet, aby sa stal znesiteľnejším, krajším a lepším miestom pre život. Možno mnohí už upadli do zabudnutia, lebo nikto nezapísal ich skutky, ale všetkým tým ľuďom patrí naša úcta, lebo len vďaka nim dnes môžeme stavať na tom, čo dokázali a čo nám odkázali.

Publikácia, ktorú držíte v rukách je o týchto ľuďoch, myšlienkach a udalostiach, ktoré kresovali život v Nedeci a Nedeci-Zámku. Čítajte pozorne, kapitolu po kapitole, písmenko po písmenku, skladajte slová vždy odznova a možno sa Vám nakoniec podarí odhaliť i viaceré na prvý pohľad neviditeľné skutočnosti.

Milica Majeriková-Molitoris

Nedeca bola založená pozdĺž rovnomennej rieky

Založení obce

1205 uhorským kráľom sa stáva Ondrej II.

1209 páni z Lomniez dostávajú od uhorského kráľa Ondreja II prvú majetky na Spiši

13./14. storočie osídľovanie Zamaguria uhorskými rodmi Lomnických a Hrhovských

1308 uhorským kráľom sa stáva Karol Róbert

1314 Rokoš z Lomniez daruje bratrancovi Ondrejovi 100 lánov medzi Dunajcom a Sněžnými horami

1326 Rokoš z Lomniez dáva patronát nad kostolom v Nédzei kartuziánom

1320 Rokoš z Lomniez predáva Nédzeu svojmu bratovi a synoveovi (prvá písomná zmienka)

1330 Viliam Druget spomína hrad Dunajce vo svojom testamente